

ELŐTERJESZTÉS

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének

2011. április 28-i ülésére

Tárgy: Tájékoztató a Kossuth-szoborcsoport állapotáról

Előterjesztő: Szabó Loránd polgármester

Készítette: Városfejlesztési Iroda

Tárgyalta: Városgazdálkodási Bizottság

Tanácskozási joggal meghívott: --

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:

Kovács Gyula, Városgazdálkodási Iroda vezetője

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

Dr. Gábor Ferenc jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Dombóvár Város Önkormányzata tulajdonában van a Dombóvár belterület 1882/3 hrsz-ú, „kivett közpark” művelési ágú ingatlan, a köztudatban a dombóvári Szigeterdő, korábbi nevén a „Béke-park”.

Az ingatlan a Kossuth-szoborcsoport miatt bejegyzett országos műemlék (műemléki törzsszám: 10022), nyilvántartott régészeti lelőhely az újonnan felépített lakótorony környezetében talált középkori lakótorony és tégláégető maradványai miatt, továbbá helyi jelentőségű természetvédelmi terület.

A Szigeterdő sorsával az elmúlt 2-4 évben rengeteget foglalkozott az előző képviselő-testület. Több előterjesztés és határozat is született a Szigeterdő jövőbeli sorsával kapcsolatban, a teljesség igénye nélkül a főbb döntések:

- 22/2008. (I.28.) Kt. sz. határozat – történeti és nemzeti emlékhellyé nyilvánítás kezdeményezése,
- 56/2008. (II.25.) Kt. sz. határozat – a Szigeterdő Park komplex rekonstrukciós terveinek megrendelése,
- 192/2008. (VI.30.) Kt. sz. határozat – a rekonstrukciós tervek tartalmának további menete, továbbá a fejlesztés lehetőségét megteremtő pályázat elkészítésére ajánlatkérése,
- 275/2008. (IX.16.) Kt. sz. határozat – megvalósíthatósági tanulmány készíttetése a „komplex turisztikai programcsomag” pályázati lehetőséghez,
- 338/2008. (XI.25.) Kt. sz. határozat – restaurálással kapcsolatos tevékenységre ajánlatkérés,
- 29/2009. (II.9.) Kt. sz. határozat – restaurálással kapcsolatos döntés módosítása,
- 48/2009. (III.2.) Kt. sz. határozat – a „komplex turisztikai programcsomag” pályázati lehetőséghez elkészített megvalósíthatósági tanulmányt a képviselő-testület elfogadta.

Összességében az Önkormányzat részére rendelkezésre áll:

- egy megvalósíthatósági tanulmány – amelyet annak ellenére, hogy eddig nem tudott felhasználni az Önkormányzat, mégis egy későbbi pályázat során adatforrásként esetleg felhasználható,
- egy rekonstrukciós terv, amely dokumentáció a Szigeterdő területének teljes rendezését részletezi – az ebben foglaltak kiindulási alapot teremthetnek egy későbbi fejlesztéshez,
- továbbá egy, a szobrok állapotát részleteiben rögzítő, fotókkal kiegészített hibalista, amely részletes dokumentáció a szobrok 2009. április-májusi állapotát rögzíti és egy későbbi restaurálási folyamat alapját képezheti (mennyiségileg és minőségileg).

A Szigeterdő teljes egészére vonatkozó rekonstrukciós tervben foglaltak engedélyezésével kapcsolatban több alkalommal is tárgyalásokat folytattunk le az engedélyezésre jogosult Kulturális Örökségvédelmi Hivatal munkatársaival. Rengeteg érv és ellenérv csapott össze a tárgyalások során. A legutolsó és ezért végleges, hivatalos szakmai útmutatásnak a mellékletben szereplő 440/1028/001/2010 iktatási számú levél tekinthető. A szakmai útmutatás alapján az eddig elkészült anyagok alapként felhasználhatóak, azonban a tartalmi átdolgozás elkerülhetetlen. (Az eredeti rekonstrukciós terveket készítő Tervezőt írásbeli nyilatkozat kiadására kértük fel, hogy a jövőbeni fejlesztések során részt tud-e venni a majdani mun-

kákban. Írásbeli válaszában sajnálattal közölte velünk, hogy a jövőbeni munkákban aktívan résztvenni nem tud.)

A fentiek alapján látszik, hogy rengeteg anyag gyűlt össze az elmúlt évek során és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal munkatársai írásba is foglalták a melléklet szerinti „útirányt”.

A korábban kitűzött végső cél – a park teljes rekonstrukciója – bizonyosan csak pályázati források igénybevételevel oldható meg, hiszen mind az előkészítési munka (tervdokumentációk elkészítése, engedélyek beszerzése, eljárások végigvitele... stb.), mind pedig a kivitelezés – a végső tartalomtól függően – összességében akár több száz millió forintos nagyságrendű is lehet.

A rekonstrukció egyik leghangsúlyosabb része a szoborcsoport restaurálása, valamint a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által elvárt eredeti formában történő újraépítése. A szoborcsoport restaurálása kapcsán több költségbecslés is készült szemrevételezés alapján (szigorúan becslési alapon, nagyságrendi összegekről beszélve!!!), ez a teljes bekerülési költséget tekintve is 135-200-250 millió Ft-os nagyságrendűek lehet. A restaurálás során meg kellene oldani:

- új talapzat készítését,
- a szoborcsoport és mellékalakok bontását, áthelyezését,
- a szoborcsoport és mellékalakok teljes restaurálását,
- az új elrendezéshez igazodó parkrendezést (akár több ütemben, igényhez és lehetőséghez igazítva).

Az országos tendenciához igazodva Dombóvár városa sem tud kiemelkedő teljesítményt nyújtani a műemléki ingatlanok állagvédelmének és fejlesztésének ügyében – szigorúan forráshiány miatt. A Szigeterdővel kapcsolatban a legsürgősebb feladatot a Kossuth-szoborcsoport és mellékalakok állagmegőrző tisztítása és konzerválása jelentené.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal munkatársával egyeztetve elmondható, hogy a szobrok állapotának konzerválása (értsd.: ne romoljon tovább azok állapota) is engedélyköteles tevékenység. A teljes Kossuth-szoborcsoport és mellékalakok állagmegőrző tisztítása és konzerválása a becslések szerint is milliós/tízmilliós nagyságrendű (~ nettó 21-24 m Ft + Áfa) munka, amely munkák tartalmazzák:

- a felületek vegyszeres, vizes tisztítást, szükség esetén finomszemcsés (domomitporos) szórás alkalmazását pórusméltségig,
- a teljes száradás utáni beitatással, injektálással, kőszilárdító anyag felhasználásával történő konzerválást,
- a gél kiválásáig tartó szobortakarást,
- állványzatok építését, bontását; gépek, berendezések és anyagok költségeit; segédrestaurátorok foglalkoztatását és a teljeskörű dokumentálást.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal gyakorlata szerint a munkavégzést arra jogosult személy végezheti el az általa elkészített és az Örökségvédelmi Hivatal által jóváhagyott dokumentáció alapján (mivel a restauráláshoz kapcsolódó dokumentációs tervanyagokat szellemi terméknek, az abban foglaltakat mindig egyedi személyre, a restaurátorra vonatkozó munkának tekintik). Tehát a folyamat nem ütemezhető olyan tekintetben, hogy a tervezést és a kivitelezést külön választjuk, ebben az esetben ez egy összetartozó munkafolyamat. A konzerválási folyamatot olyan tekintetben sem tudjuk megbontani, hogy ütemezve készüljön el a munka szobrokra bontva, mivel ez egy műalkotás, egyik alak a másik szobor nélkül, vagy éppen a mellékalakok nélkül nem ér semmit; a végcél is az, hogy a mostani helyszínen is az eredeti állapot szerinti elrendezésben és kialakításban lehessen megcsodálni ezt a műremeket. Éppen ezért az első lépés a fentiek alapján csak az lehet, hogy egy arra jogosult

személy kiválasztásra kerül, aki mind az engedélyezési dokumentációt, mind pedig az állagmegőrző tisztítást és konzerválást, valamint annak dokumentálását is jogosultként el tudja látni.

Megjegyzés: Természetesen az előterjesztésben rögzített, a kivitelezés egészére, vagy részére vonatkozó költségbebecslések szigorúan becsült adatok, tapasztalat hiányában azok megbízhatóságára nem áll rendelkezésünkre információ. Az egyes munkafolyamatok végső költségigénye a munkafolyamat elvégzésére indított beszerzési eljárás végeredményének függvényében állapítható meg pontosan.

A 2011. évi költségvetés a Kossuth-szoborcsoport tisztításával, konzerválásával, állagmegővásával kapcsolatban külön forrást nem tartalmaz, így egy, a felülettisztításra és konzerválásra, állagmegővésre vonatkozó pozitív döntés alapján meg kellene teremteni annak finanszírozási oldalát is.

Amennyiben a Tisztelt Képviselőtársaim egyetértenek a fent leírtakkal, kérem a következő határozati javaslatban foglaltak elfogadását.

Határozati javaslat

1. Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Szigeterdő Park rekonstrukcióját is érintő, a Kossuth-szoborcsoport állapotáról szóló tájékoztatót tudomásul veszi.
2. Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Kossuth-szoborcsoport és mellékalakok állagmegőrző tisztítása és konzerválása ügyében megindítja a feltételes beszerzési folyamatot azzal, hogy a folyamat végén előállt bekerülési költség ismeretében dönt a munkavégzés megrendeléséről.

Határidő: 2011. május 31. - a beszerzési folyamat megindítására

Felelős: Polgármester

Végrehajtásért felelős: Városfejlesztési Iroda
Jegyzői Titkárság

Dombóvár, 2011. április 18.

Szabó Loránd
polgármester

Melléklet:

– a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal 440/1028/001/2010. iktatási számú levele

**Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
Dél-dunántúli Iroda**

7624 Pécs, Szent István tér 15.
Telefon: (72) 534-650
Fax: (72) 534-651
Levélcímv: 7602 Pécs Pf.: 325
Email: pecs@koh.hu

Iktatószám: **440/1028/001/2010.**

Hivatkozási szám: III. 120-10/2009., Meiszinger Péter

Ügyintéző: Szigetvári Krisztián

Tárgy: **Dombóvár, 1882/3 hrsz. alatti Szigeterdő és a Szigeterdőben található „Kossuth-emlékmű”-vel kapcsolatos szakmai útmutatás**

Törzsszám: M 10022

**Dombóvár Város Polgármesteri Hivatala
Városüzemeltetési iroda
Meiszinger Péter részére
7200 Dombóvár
Bezerédj I. u. 14.**

Tisztelt Címzett!

Hivatkozva fenti számú megkeresésükre, valamint 2010. június 14-én, a KÖH Dél-dunántúli Irodájának hivatalos helyiségében lefolytatott szakmai beszélgetésünkre, a Dombóvár, 1882/3 hrsz. alatt található Szigeterdő és a Szigeterdőben található „Kossuth-emlékmű”-vel kapcsolatban szakmai útmutatásunkat az alábbiak szerint adjuk meg.

Tárgyi ingatlanon az M 10022 törzsszámon védett Kossuth emlékmű található, mely sokalakos domborműre és egy-, illetve kétalakos egységekre szétbontott emlékmű.

A sétatű tengelyében talapzaton Kossuth Lajosnak és az 1848-as első független magyar kormány minisztereinek életnagyságnál nagyobb szobrai vannak ruszkiai márványból. A monumentális dombormű alakjai a szabadságért a haza oltárán hozott áldozatot jelképezik, alépitményén kőtábla Petőfi Sándor "Élet és halál" című költeményének első versszakával. Horvay János szobrász 1908-as tervpályázaton díjat nyert szoborcsoportját 1927-ben állították fel a Parlament előtt. Magas alépitményen állt a kilencalakos kompozíció, középen, megemelt talapzaton Kossuth Lajos szobrával. A középső öt figura mögötti mellvéd fal hátoldalán volt a sokalakos dombormű. 1952-ben pesszimista hangvétele miatt lebontották, 1959-ben Dombóvárra került, 1972-ben elemeire bontva felállították, 1998-ban felújították.

A Kossuth-emlékmű miatt műemléki védelemben élvező Szigeterdő komplex felújítását támogatjuk. A többletfunkciókat is magában hordozó rekultiváció során javasoljuk a meglévő zöld felületek kihangsúlyozását, a park komplex hasznosítását, az itt élők bevonását a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás folyamataiba.

A park rendelkezésre álló tengelyeinek felhasználásával a parkerdő területét úgy célszerű rendezni, hogy a jelenleg periférikus, de igen fontos városrész beilleszkedjen a város vérkeringésébe.

A tervezés során szem előtt kell tartani a régészeti, műemlékvédelmi és környezetvédelmi alapelveket.

A Kossuth-emlékművel kapcsolatban az a szakmai véleményünk, hogy a szoborcsoportot összeillesztve, Horvay János szobrászművész eredeti elképzeléseinek megfelelően kell újra elhelyezni. A szoborcsoport helyét úgy kell megválasztani, hogy hangsúlyosan illeszkedjen a Szigeterdő egészébe.

A bemutatott tervekkel kapcsolatban az a véleményünk, hogy a tervező az utólagosan megépítendő felépitményt túldimenzionálta, nem kellő szakmai alázattal közelített a szoboregütteshez. Véleményünk szerint a felépitmény szolgálja a szoborcsoportot, és nem

megfordítva, ezért egy kisebb léptékű építmény szükséges, mely egyrészt kihangsúlyozza a szoborcsoport, másrészt illeszkedik a Szigeterdő egészébe.

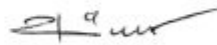
Fenti útmutatások szerint a 200-300 főt fogadni képes emlékhely kialakítása műemléki szempontból támogatható.

Tájékoztatom, az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet 1. Melléklete szerint fenti tevékenységek **építési engedély kötelesek**.

Tájékoztatom továbbá, a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 63. § (2) bekezdésének c) és e) pontjai alapján, műemlék ingatlanon az építési engedély nélkül végezhető beavatkozások közül a **Hivatal örökségvédelmi hatósági engedélyét kell kérni**.

Pécs, 2010. augusztus 2.

Römer Károly
irodavezető

Erről értesül:

1. Címzett
2. KÖH Előadó, irattár